

הערכה לשם למידה לתלמידים עם צרכים מיוחדים - המלצה לשימוש במבחני מיצ"ב פנימי כחלק ממגוון כלי ההערכה הבית-ספריים

התפיסה המדגישה את זכותם של תלמידים עם צרכים מיוחדים ללמוד ולהשתתף בתכנית הלימודים הרגילה ולהיתרם ממנה על פי יכולתם, מכוונת גם לתהליכים של הערכת הישגים בהלימה לחינוך הרגיל במידת האפשר.

לצורך יישום התפיסה ניתן לעשות שימוש במבחני המיצ"ב הפנימי, לצד מגוון כלי הערכה בית ספריים נוספים, על פי שיקול דעת מקצועי, ולהשתמש בהם לגיבוש תמונת מצב אודות התקדמות התלמידים ולהתאמת תכניות ההוראה לצרכיהם. ארגון הנתונים המתקבלים מתהליכי ההערכה וניתוחם תורם לשיפור תהליכי התכנון וההוראה במישור האישי, הכיתתי והבית ספרי.

ההשתתפות במיצ"ב הפנימי נתונה לבחירת בית הספר בכל מערכת החינוך.

כבכל שנה, תוצאות המיצ"ב הפנימי ימשיכו להוות כלי פנימי, המיועד לצוותים החינוכיים בבתי הספר בלבד.

חשוב לעודד את הצוותים החינוכיים בבתי הספר לאתגר תלמידים עם צרכים מיוחדים ולאפשר להם בנסיבות המתאימות גם הבחנות במבחני מיצ"ב פנימיים, תוך הפעלת שיקול דעת בנוגע ליכולת ההתמודדות של התלמידים עם המבחן.

אוכלוסיית היעד:

תלמידים שמאפייני התפקוד שלהם מאפשרים התמודדות עם המיצ"ב הפנימי, עפ"י ההדגשים הבאים:

- תלמידים הזכאים לתמיכה מתכנית השילוב ולומדים בכיתה הרגילה - משתתפים במיצ"ב הפנימי והחיצוני מאז ומתמיד.
- תלמידים בכיתות החינוך המיוחד בבתי ספר רגילים – הזמנת מבחנים עבורם תבצע כחלק מהזמנת מבחנים לכלל תלמידי בית הספר.
- תלמידים בבתי ספר לחינוך מיוחד – בתי"ס יפנו לראמ"ה להזמנת מבחנים עפ"י ההנחיות המפורטות בהמשך ובאמצעות הטופס המצורף למכתב זה.

תחומי ההבחנות:

- שפת אם (עברית וערבית) לכיתות ה', ח'
- אנגלית לכיתות ה', ח'
- מתמטיקה לכיתות ה', ח'
- מדע וטכנולוגיה לכיתות ח'.

אופן ההבחנות:

1. טרם העברת המבחנים הפנימיים במסגרות לתלמידים עם צרכים מיוחדים מומלץ לעיין בהנחיות ראמ"ה לגבי מבחנים פנימיים בתחומי הדעת השונים, לצורך קבלת החלטה בדבר אופן העברת המבחנים לתלמידים אלו.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' חינוך מיוחד

2. הצוות החינוכי בבית הספר רשאי להתאים את תוכן המבחן, אופן העברתו, אופן הערכתו ואופן חישוב הציונים לצרכים הייחודיים של תלמידי בית הספר, תוך שאיפה להיבחנות בהלימה מרבית לשכבת בני גילם.
3. הצוות הרב מקצועי ישקול בנוגע לכל תלמיד את נחיצות מתן ההתאמות במבחנים הפנימיים, בהתבסס על מיפוי מקדים של רמת התפקוד של התלמיד.

מיצ"ב פנימי בשפת אם:

ראה בנספח הליך מוצע לקיום מיצ"ב פנימי בשפת אם, בשל ייחודיותו של תחום דעת זה.

הערכות לקיום בחינות מיצ"ב פנימי:

1. הנחיות למיצ"ב הפנימי ניתן למצוא [באתר האינטרנט של ראמ"ה](#), בנושא "מיצ"ב פנימי" בלשונית "הערכה בית ספרית".
2. הנחיות למיצ"ב פנימי לתלמידים עם צרכים מיוחדים ניתן למצוא ב [אתר האגף לחינוך מיוחד – תהליכי הערכה לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)
3. [להזמנת מבחנים ע"י בתי ספר לחינוך מיוחד יש למלא במדויק את הטופס ב \[אתר האגף לחינוך מיוחד – תהליכי הערכה לתלמידים עם צרכים מיוחדים\]\(#\) ולהעבירו באמצעות דואר אלקטרוני בלבד לכתובת \[rama@education.gov.il\]\(mailto:rama@education.gov.il\)](#).
4. לפנייה טלפונית במידת הצורך: 100-501-599-1, שלוחה 1.
5. בכל פנייה, בדוא"ל או בטלפון, יש לציין שבית הספר שייך לחינוך המיוחד.
6. תתאפשר הזמנת מבחנים רק לבתי ספר בהם [חמישה תלמידים](#) לפחות נבחנו באותו מבחן.

למידע נוסף: [אילנה קלר - מדריכה ארצית תחום הערכה ושפה](#).

נספח

מתן התאמות בהיבחנות בשפת אם מחייב התייחסות ייחודית, כדי להימנע מפגיעה במהות הנבדקת במבחן: קריאה, הבנת הנקרא וכתיבה. בהתאם לכך קיים שוני בין ההתאמות הניתנות בשפת אם (תוספת זמן וחלוקה של המבחן ליחידות) לבין שאר תחומי הדעת.

מיצ"ב פנימי בשפת אם לתלמידים עם צרכים מיוחדים

בשל פערים אפשריים בהתמודדות של תלמידים עם צרכים מיוחדים עם טקסט ברמת בני גילם לעומת טקסט ברמת הקריאה שלהם, מוצע לפעול על פי ההליך שלהלן:

- בשלב הראשון מומלץ לבחון את התלמידים בהלימה לשאר תלמידי הכיתה/שכבת הגיל מבחינת משימות, מועדים והליך.

- תלמידים אשר גילו קושי משמעותי במהלך המבחן הכיתתי - חשוב לזהות את הרכיבים שהשפיעו במיוחד על הציון הנמוך, וכן מומלץ לנהל שיח רפלקטיבי עם התלמיד אודות קשיים שנתקל בהם לצד גורמים שסייעו לו בבחינה.

- במידה והוחלט כי יש מקום להיבחנות נוספת, מוצע לקיימה מחוץ למסגרת המיצ"ב הפנימי באופן הבא:

1. התמודדות עם טקסט סיפורי (שלא ממבחני המיצ"ב) ברמת בני הגיל עם הקראה של הטקסט.

2. התמודדות עם טקסט מידעי (ממבחני מדף ומשימות הערכה) ברמת הקריאה של התלמיד, במטרה להעריך את ההתמודדות העצמאית שלו עם הטקסט.

הליך זה מתאים גם לתלמידים הזכאים לתמיכה מתכנית השילוב, אשר נבחנים יחד עם שאר בני כיתתם.

יודגש כי על מנת לא להעמיס אירועי בחינה על תלמידים עם צרכים מיוחדים יש לבחון את נחיצות ההליך ואת האפשרות ליישמו שלא במסגרת אירוע בחינה כי אם במסגרת ההוראה השוטפת.